

Dzimtās valodas nozīmīgums

Buklets vecākiem

Valoda ir viena no svarīgākajām dāvanām, ko sniežat savam bērnam. Bet, kā Jūs to sniežat? Atbilde ir vienkārša. Katru dienu runājot mājās ar bērnu!

Daudzi vecāki pēdējā laikā ir ziņojuši, ka personāla darbinieki skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs viņiem ir ieteikuši mājās runāt angļu valodā, jo tas varētu viņu bērniem palīdzēt iejusties skolā un spēļu grupās. Izklusās pazīstami?

Cita situācija ir, kad bērns ierodas no citas valsts, lai pievienotos savai mammai vai tētim un jaunam patēvam vai pamātei, kas runā angļu valodā. Patēvs vai pamāte bieži vien ļoti vēlas, lai viņa jaunais dēls vai meita apgūtu angļu valodu, cik ātri vien iespējams, un bieži vien tiek ieviests noteikums runāt tikai angļu valodā. Atkal, izklusās pazīstami?

Ja ģimene nedzīvo tuvumā citām ģimenēm, kas runā tai pašā dzimtajā valodā, vecākiem var būt īpaši grūti uzturēt un attīstīt bērna dzimtās valodas prasmes. Eseksā mums arvien pieaug konkrētas valodas runātāju skaits, kas tikai sāk viens otru meklēt vai cenšas izveidot regulāras tikšanās iespējas, bet šī nav situācija daudzām ģimenēm, kas dzīvo lauku kopienās un/vai strādā apstākļos, kas ļoti ierobežo sociālu tikšanās laiku ar citiem, tai pašā pirmajā valodā runājošajiem.

Kādēļ dzimtā valoda ir svarīga?

Valoda, kādā runājat ar saviem bērniem, ir pirmā valoda, ko viņi apgū. Tā ir viņu pirmā saikne ar Jums, pārējo ģimeni, kā arī viņu kultūru un sabiedrību. Tā ir valoda, kuru viņi izmanto, lai apgūtu viņiem apkārt esošo pasauli. Tā ir valoda, kas palīdz viņiem „nostabilizēties dzīvei” – un Jūs esat šī procesa centrālā daļa! Šis ir viens no daudzajiem veidiem, kur vecāki ir savu bērnu pirmie skolotāji.

Kādi ir ieguvumi no dzimtās valodas lietošanas?

Dzimtās valodas lietošana saista Jūsu bērnus ar ģimeni. Tā arī sniedz saikni ar Jūsu nozīmīgajām kultūras tradīcijām un draugiem un kaimiņiem, kas runā tai pašā valodā. Dzimtās valodas lietošana ļauj Jums mācīt bērnus un daudzas lietas apgūt kopā. Jūs varat runāt par daudzām pieredzēm un vārdiem; Jūs varat praktizēt burtus un ciparus. Visas šīs lietas ir svarīga daļa Jūsu bērnu sākotnējās mācīšanās procesā – un tas būs vieglāk un interesantāk, ja darīsiet to valodā, kurā jūtaties visērtāk.

Bet kā ar angļu valodu?

Bērniem, kas dzīvo Apvienotajā Karalistē, angļu valoda ir nepieciešama, lai viņi gūtu panākumus skolā un dzīvē. Par laimi, mazi bērni viegli var kļūt bilingvāli. Personai, kas labi runā vairāk kā vienā valodā, ir vairāk iespējas studēt, ceļot un strādāt – gan Apvienotajā Karalistē, gan visā Eiropā/pasaulē. Svarīgi: bilingvisms arī palīdz bērniem izveidot spēcīgākas domāšanas prasmes un parasti tas sniedz labākus akadēmiskos rezultātus ilgtermiņā.

Ja es nedaudz runāju angļiski, vai man vajadzētu šo valodu lietot mājās?

Jums vajadzētu runāt valodā, ko Jums ērti lietot. Ja Jūsu dzimtā valoda Jums ir spēcīgāka par angļu valodu, tad Jums vajadzētu, runājot ar bērniem, lietot dzimto valodu, lai izveidotu spēcīgas valodas prasmes.

Vai mans bērns neapjuks no divām valodām?

Mazi bērni var apgūt divas vai vairāk valodas vienlaicīgi. Viņi ātri mācās, ja viņiem ir iespēja pavadīt daudz laika ar pieaugušajiem, ar ko sarunāties un kurus klausīties. Dažreiz bērni kombinēs vārdus vai frāzes no abām valodām. Tas ir normāli! Tas var izklausīties it kā viņi būtu apjukuši, bet patiesībā viņi apgūst noteikumus un vārdu krājumu no abām valodām un „sakārto” to savās smadzenēs. Tā ir labas mācīšanās un domāšanas pazīme.

Mani bērni labāk vēlas runāt angļiski. Ko man vajadzētu darīt?

Vispirms, neuztraucieties. Varbūt Jūsu bērni dod priekšroku angļu valodai, jo tā ir valoda, ko runā visi viņu draugi. Parunājiet ar saviem bērniem par valodu. Izskaidrojiet, ka svarīga ir abu valodu apguve. Runājiet par viņu dzīvē nozīmīgiem cilvēkiem, kas runā Jūsu valodā, tostarp mīļākajiem radniekiem un draugiem. Paskaidrojiet, ka cilvēkiem, kas ir bilingvāli, ir divreiz vairāk iespējas iegūt draugus un iepazīt jaunas kultūras.

Padariet dzimto valodu aizraujošu, lasot grāmatas, dziedot dziesmas un spēlējot spēles tajā; un izmantojiet to, kad esat iesaistīti jebkāda veida aktivitātē. Jūsu valoda ir dāvana un runāšana tajā palīdz uzturēt ģimenes saikni!

Atcerieties, ka Jūsu attiecības ar bērniem ir atkarīgas no valodas. Viņiem kļūstot vecākiem, komunikācija kļūs arvien svarīgāka. Jums būs sarunas par dažādām tēmām. Gan Jums, gan bērniem būs vieglāk, ja runāsiet vienā valodā.

Ko es varu darīt mājās?

- Stāstiet stāstus un lasiet saviem bērniem dzimtajā valodā.
- Iemāciet rīmes, dziedājumus, dziesmas un dzejoļus, ko iemācījāties, kad paši bijāt bērni.
- Padomājiet par aizraujošām aktivitātēm Jūsu valodā, piemēram, stāstu laiku vietējā bibliotēkā, vietējiem festivāliem un kultūras notikumiem.
- Savā tuvākajā publiskajā bibliotēkā meklējiet bilingvālas grāmatas, grāmatas bez vārdiem vai grāmatas dzimtajā valodā.

Stāsti divās valodās

Viena no vislabākajām lietām, ko varat darīt, ir lasīt bērniem priekšā dzimtajā valodā. Jūsu tuvākajā publiskajā bibliotēkā var būt stāstu grāmatas bērniem ar tekstu divās valodās – angļu valodā un Jūsu dzimtajā valodā. Dažas šādas grāmatas var būt arī Jūsu bērna skolā.